

Text: Pako Sánchez
Fotografies: Pako Sánchez i Neus Domenech

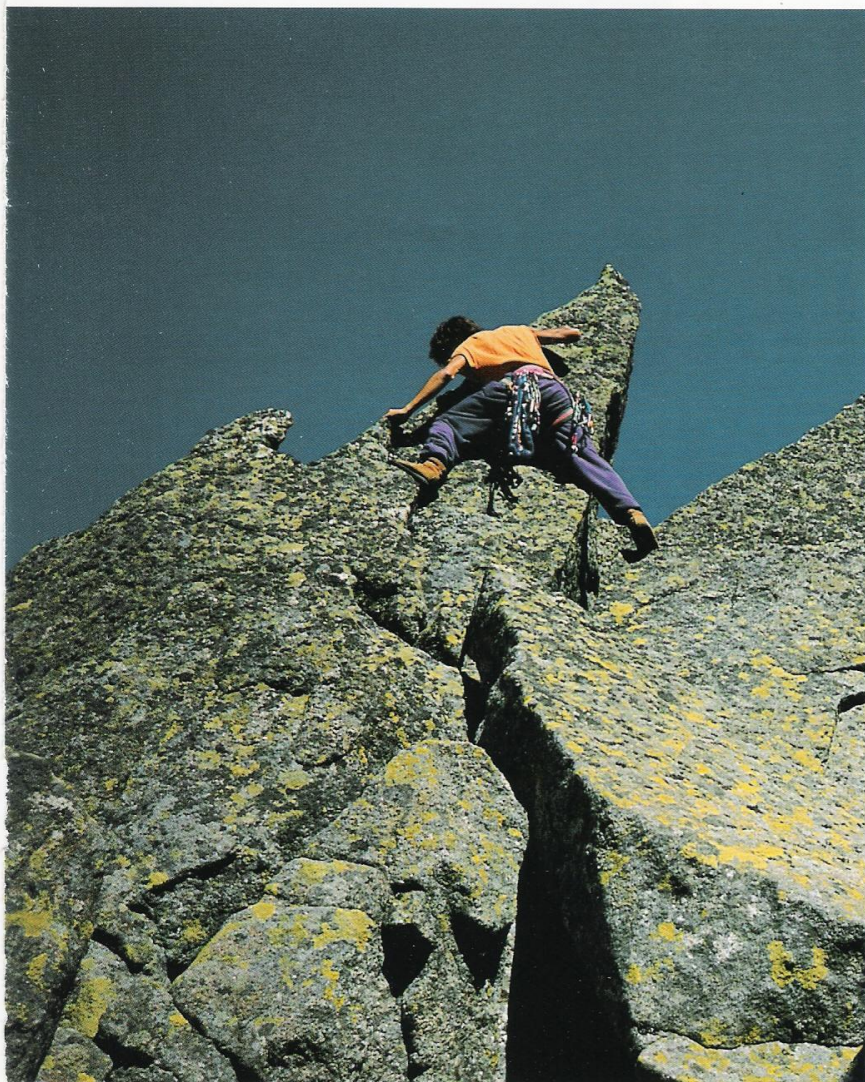

escalada
en roca

Crestes

una passejada pels núvols

Crestes... una excursió per als escaladors i una escalada per als excursionistes, moltes vegades menyspreades pels primers i temudes pels segons. Moltes crestes són el terreny ideal per a qui vulgui iniciar-se en el món de l'escalada en l'alta muntanya. Per a altres, són una excepcional alternativa per a ascendir als cims: un petit cordino, quatre tascons, i a cavalcar sobre un aeri fil de pedra.

Sortint de la bretxa situada entre el Tumeneia Nord i el Pa de Sucre

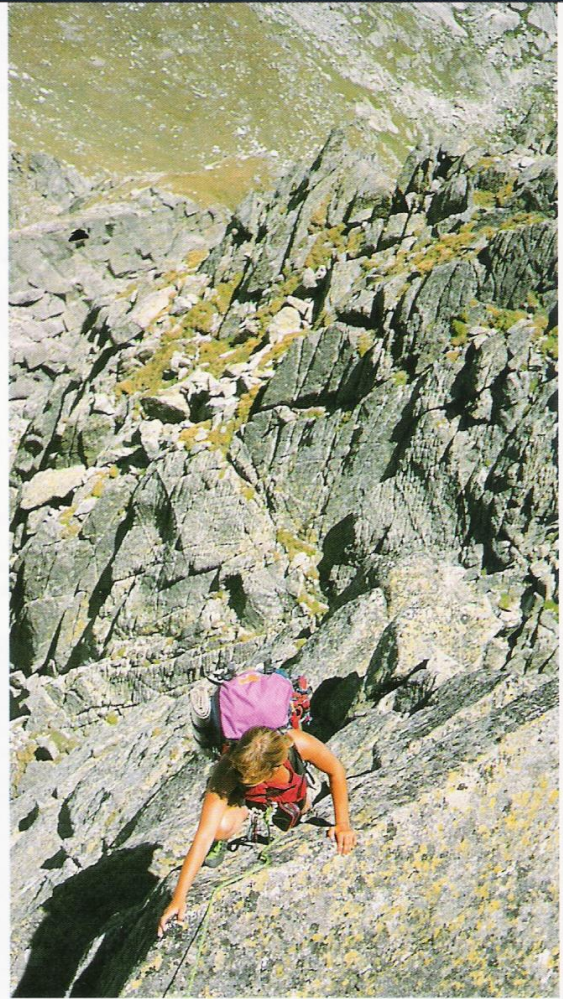
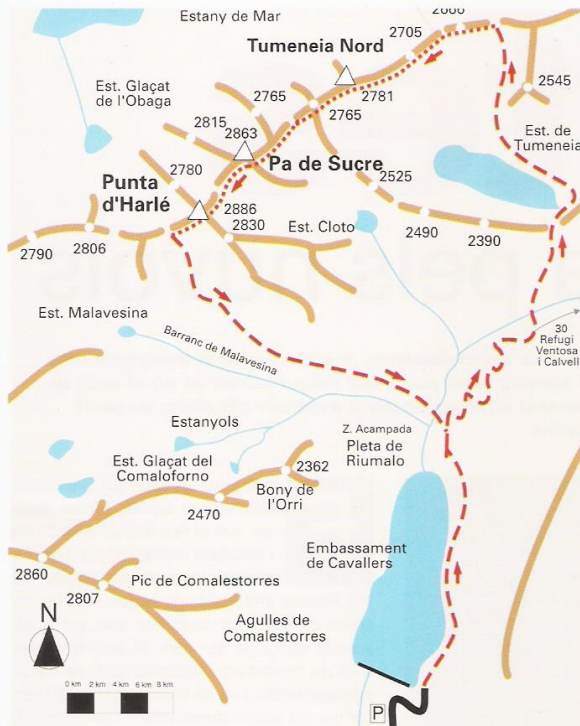

Fa temps, un amic pel qual sento una sincera estima, em va explicar que el seu inici en el món de l'escalada havia tingut com a escenari les altives crestes del vell Pirineu; amb un to de malenconia en les seves paraules, va confessar que, per a ell, aquella època va ser com el seu «nirvana» amb les muntanyes. Personalment, els meus primers passos fora de l'horitzontal també van ser per les accidentades crestes del Pirineu i, per primera vegada, vaig encetar amb un altre escalador una conversa entusiasta sobre aquesta activitat marginal a cavall entre l'excursionisme i l'escalada: el «crestarisme».

Excursionisme per als escaladors i escalada per als excursionistes, menyspreades pels primers i temudes pels segons, les crestes sovint són excloses del grapat de projectes que tot muntanyenc guarda curosament a la seva agenda de realitzacions. En canvi, per a tot aquell que cerca una certa puresa, que podríem pinzellar gairebé de metafísica, amb la seva activitat, les crestes són el terreny ideal, l'escalada inacabada i infinita. Quin plaer contemplar un oceà de muntanyes des d'un cim punxegut!, amb els ulls impregnats pel gran amor de la contemplació, la nostra mirada ens endinsa en un projecte sense fi: crestejat. Que fàcil és l'existència en aquests moments. Lluny, molt lluny, entre les diàfanes boirines de la tarda encara identifiquem una insignificant bretxa, on fa temps ens va sorprendre el gèlid vent d'un matí de juny.

Tota ascensió per la via normal d'una muntanya té un principi i una fi molt determinats, igual que un recorregut d'escalada d'una paret. Potser el gran encís de les crestes rau en el fet que tot inici i final és indeterminat. Quantes vegades, quan davallem cap al coll que ens durà a la vall de baixada, contemplem com la carena de muntanyes es torna a enlairar davant dels nostres nassos? Sí, amic, sí; les teves cames demanen descans i el teu ventre demana menjar, fes-me cas i baixa a buscar la merescuda pau; recorda que has vist com trencava d'alba i ara les valls tornen a ser preses per les grans ombres; malgrat tot, els

Tram de l'aresta nord del Tumeneia

cims que avui no assoliràs et miren, amb la seva eterna indiferència, recordant-te que tu marxas i ells es queden.

A tots els companys que no tinguin l'ànsia d'aconseguir un envejable curriculum en aquest nostre món de l'escalada i a tots aquells que no visquin torturats per les mides dels forats dels desploms, us convoco perquè aquest estiu agafeu un petit cordino, quatre estris d'assegurança i visqueu les dolces hores de cavalcada per un dentat efímer i l'aeri univers d'agulles de pedra. Heus ací una petita selecció de tres crestes del nostre país, tres regals impregnats del perfum dels gran jorns.

Serra de Tumeneia

Tumeneia, Pa de Sucre i la punta d'Harlé, tres cims amb una forta personalitat, de grans proporcions, tots ells abillats amb els millors vestits de pedra, i de morfologies dispars; com si volguessin demostrar als seus germans Bessiberris que no tenen res a envejar d'ells, malgrat que la natura als ha privat de la màgica altitud dels tres mil.

La serra de Tumeneia, tan sols amb la seva visió, justifica per ella mateixa el món de l'escalada. Si busquéssim dins de l'àmbit humà el desig més pur dels infants, podem assegurar que el seu cor es veuria robat per l'afany de pujar aquests cims; pujar-los pel simple fet que són allà i rebem, sense interferències, el missatge ancestral que la natura ens transmet mitjançant l'esperit rocós d'aquests gegants.

Punt de partida: Estany de Cavallers, 1.723 m

Accés: Accessible per carretera asfaltada des de Caldes de Boí.

Punt d'inici de la cresta: Collet Intermedi, entre els cims del Tuc des Monges i el Tumeneia Nord, 2.600 m aprox.

Aproximació: Pujant cap al nord i sense necessitat d'arribar al refugi Ventosa i Clavell, accedim als estanys de Tumeneia i des d'aquí, per tarteres i vessants d'herba, al collet Intermedi. (3,30 h des del pàrquing de l'estany de Cavallers).

Tumeneia Nord i Pa de Sucre

Dificultat: QD amb passos de IV° grau.

Material necessari: dues cordes de 30 metres o una de 60 (9 mm), tascons i friends.

Descripció de la cresta

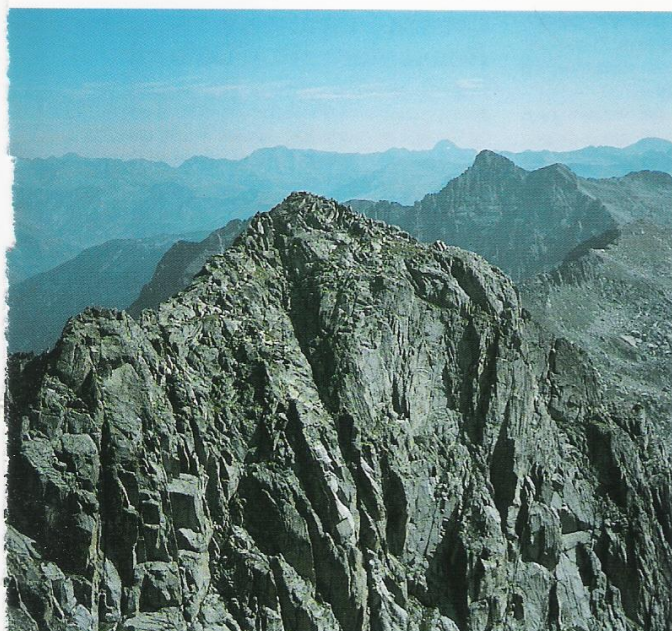
La primera cota presenta una fissura com a únic obstacle remarcable (III) i un descens en ràpel de 10 m fins a la primera bretxa. Pugem per un dièdre molt marcat (II) que ens condueix a un curt tram de cresta de blocs que

presenta un tall vertical (ràpel de 15 m). Baixem lleugerament cap a la dreta a la recerca d'un sistema de llastres i fissures (IV-) que porta a una terrassa (blocs inestables). Sortim cap a la dreta per una placa graonada (IV°) fins a un nou replà. Pugem per l'esquerra per una bavarsa (IV°) passant per sota un gran bloc fins a arribar a un relleix, que caldrà seguir fins al seu marge esquerre, on reprenem el fil de l'aresta (II+ i després fàcil). Desgrimpem per un tros vertical (III°) fins a una nova bretxa i grimpem pels blocs (II°/III) que constitueixen el cim del Tumeneia Nord, 2.781 m, QD (1,30 h + 2 h).

Des del cim baixem cap al sud-oest per una aresta de blocs amb petits ressals (II-) fins a una bretxa. Flanquem un monòlit pel vessant dret. Trobem una llastra amb relleixos per als peus, que no hem de seguir, ja que és millor evitar-la pel marge inferior format per grades d'herba, des del qual accedirem a la bretxa de Pauss, PD (de 15 min a 1h).

A l'altre costat de la bretxa l'aresta continua en direcció sud-oest. El primer tram el guanyarem pujant per la dreta del fil de la cresta. Trobem una curiosa desgrimpada de dos blocs (III) i continuem per la punxeguda cresta fins a un gran tall de 28 m que salvem gràcies a un llarg ràpel que ens deixa en una canal terrosa. Flanquem cap al sud uns

El Pa de Sucre vist des de la punta d'Harlé

monòlits, tot seguint un sistema de grades fins a una altra bretxa. En aquest punt comença la bonica escalada de l'aresta nord del Pa de Sucre que forma gairebé un esperó.

Els primeres relleixos són fàcilment negociables (IIº/IIº/III-), fins a un curt mur vertical fissurat i amb bona presa (IVº). Traspassem una bretxa, trobant uns blocs aeris (IIIº). Nova bretxa i un darrer obstacle, un petit mur amb una curiosa llastra (IIIº) i uns blocs fissurats (IIIº) que conclouen en una fàcil aresta (IIº), la qual mena al Pa de Sucre, 2.863 m, QD (1,30 a 2 h).

Baixem del cim prenent un sistema de grades situat a l'esquerra de l'aresta (fites). Quan els relleixos es fonen de nou amb l'aresta cal cercar el vessant oest i baixar per una mena d'esperó (IIº/IIº) i una canal que devalla cap al Mussol, un immens gendarme que flanquegem per l'esquerra, mitjançant unes plaques inclinades (IIº) que ens porten a la bretxa d'Harlé, 2.726 m, PD (de 30 min a 1 h).

A l'altre costat de la depressió hi ha un mur vertical amb unes fissures amples i bona presa (IIIº/IIIº) que menen a un sistema de relleixos que flanquegem pel vessant nord-est (fites). Hi ha una franja descomposta de sorra i pedra blanca (pas delicat). Després trobem un sistema de blocs formant una canal (IIº) que enllaça de nou amb el fil de l'aresta. El con final del cim està format per uns grans blocs (IIº/III). Punta d'Harlé, 2.885 m PD (1 h des de la bretxa d'Harlé).

Descens: Cal continuar l'aresta WSW de la Punta d'Harlé, que en un principi sembla molt problemàtica, ja que trobem una successió de grans agulles que, sortosament, podrem evitar per l'esquerra (IIº). Baixem per unes grades

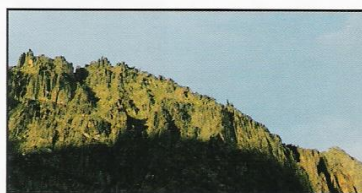
fins a una bretxa (IIº) on hi ha una instal·lació de ràpels orientats cap a una canal herbosa que ens durà, mitjançant desgrimpades i dos descensos per cordes (25 i 30 m) cap a la tartera de la vall de Riumalo que aviat presenta una dreuera marcada aigües avall (de 3 a 4 h fins al pàrquing).

Cresta sud del Tuc occidental de Bassiero

Un dels passos d'escalada més curiosos i estranys que ens pot oferir una cresta és l'anomenada taula de pedra. Es tracta d'una gran llosa horitzontal que forma un pont natural sobre dues petites agu-

lles de la cresta, amb una visió estètica peculiar que denota un fals equilibri. Pujar a la llosa no acostuma a ser del tot fàcil, ja que els marges que serveixen de recolzament de la llosa solen ser un terreny bastant vertical i de cop i volta haurem de fer una superació a un pla horitzontal, tal com si sortíssim de l'aigua de la piscina. La baixada de la llosa també pot presentar problemes estratègics, malgrat que gairebé sempre un decidit salt ens salva el tràmit d'una manera bastant elegant.

Les taules de roca són molt difícils de trobar. A la cresta sud del Bassiero n'hi ha una d'immensa!

Cresta Tuc occidental de Bassiero

Punt de partida: Refugi d'Amitges, 2.360 m Guardat, propietat del Centre Excursionista de Catalunya (CEC). Tel. (93) 315.23.11.

Accés: Des del pàrquing situat a l'entrada del parc nacional d'Aiguestortes i Sant Maurici, a pocs quilòmetres del poble d'Espot. Sis quilòmetres per carretera asfaltada ens portaran a l'estany de Sant Maurici, 1.900 m L'esmentada carretera tan sols és transitible per als taxis turístics (sense comentaris). De l'estany al refugi d'Amitges hi ha 1,30 h de marxa; 3 h en total si sortim a peu del pàrquing.

Punt d'inici de la cresta: Torre de Bassiero, 2.715 m

Aproximació: Des del refugi d'Amitges cal

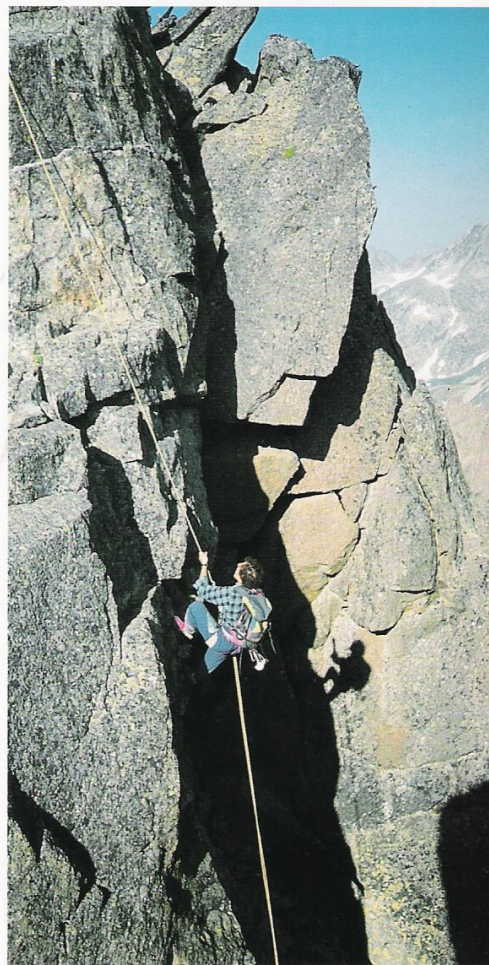
prendre la direcció sud-est, vorejant la presa de l'estany Gran, 2.362 m, i passant per sota dels contraforts de la cresta, a mitja altura del vessant. Passem per sobre l'estany de la Llosa d'Avall, en direcció est. A l'altre costat de l'aresta trobem una marcada canal herbosa que ens porta directament al cim de la Torre de Bassiero, 2.715 m (1 h) (F).

Dificultat: QD (Quelcom difícil), dos passos de IVº.

Material necessari: Cordino de 7 mm i 60 m Tascons i friends. Els ràpels estan equipats amb espits i mosquetons fixos.

Descripció de la cresta

Des de la punta de la Torre cal flanquejar per l'esquerra els primers ressals de l'aresta a la recerca d'un petit coll entremig. Continuem flanquejant pel vessant esquerre tot utilitzant unes grades (IIº) fins a una bretxa. Encara haurem de grimpar per uns relleixos (IIIº) fins al gran bloc suspès que forma la «taula». Per pujar dalt de l'esmentada llosa superarem un ressalt d'un metre i mig fent força amb les mans planes sobre la llosa, tal com si sortís-

Ràpel a la cresta sud del Bassiero

sim d'una piscina (III^a). A l'altre costat de la taula escalem una paret fissurada (III^a i III^a) fins a trobar el primer ràpel (20 m). Ara hi ha un tram fàcil, evitant un tram d'aresta dentada per la dreta. Retornem al fil de l'aresta per uns blocs (II^a/II^a). Més tard, trobem unes fites que eviten un dels trams més recomanables de la cresta; o sigui, que el meu consell és que no en fem cas. Ací la cresta presenta una secció divertida: una fissura (II^a) dona pas a un gran bloc ataronjat (III^a) i a uns blocs amb fissures verticals (ressalt de 5 m i IV^a).

Després d'un tram de blocs (II^a), ens sorprenen un punxeguts sentinelles (III^a). Baixem a una bretxa (III^a) i escalem el vessant oposat per un caos de blocs (II^a) fins a un tall del fil de l'aresta. No és necessari fer-hi un ràpel ja que és possible baixar passant per entremig de dues grans pedres, per una mena de canal fissura orientada a l'oest (III^a). Seguim l'aresta de blocs fàcils, evitant un gendarme taronja per l'esquerra (II^a) i, després d'un pas d'equilibri (III^a), localitzem una nova instal·lació de ràpel (15 m) que ens duu a una bretxa.

Pugem el següent promontori, on trobem un dièdre (III^a, no obligat). Seguim l'aresta, que en aquest punt té fites, fins a una nova bretxa. Estem davant dels passos clau de l'itinerari: un tram vertical i fissurat (IV^a) que va a morir a un veritable fil de roca (III^a). Després de traspasar una mena d'esperonet a la recerca d'una canal, trobem una altra bretxa que ens obliga a fer un pas llarg d'un cantó a l'altre; és un pas de decisió. Continuarem per un relleix cap a la dreta per a sortir de nou a la

part alta de l'aresta (IV^a). Continuem per uns grans blocs fins a un ràpel de 20 m. Pugem una cota secundària on ens sorprèn el tall més llarg de la cresta (dos ràpels de 10 m i 30 m).

Seguim a mitja altura pel vessant oest flanquejant tres sentinelles de grans proporcions, fins a una canal de blocs inestables que ens facilitarà l'accés al tuc occidental de Bassiero, 2.903 m (de 4 a 5 h).

Cresta Peiraforca-Rocacolom

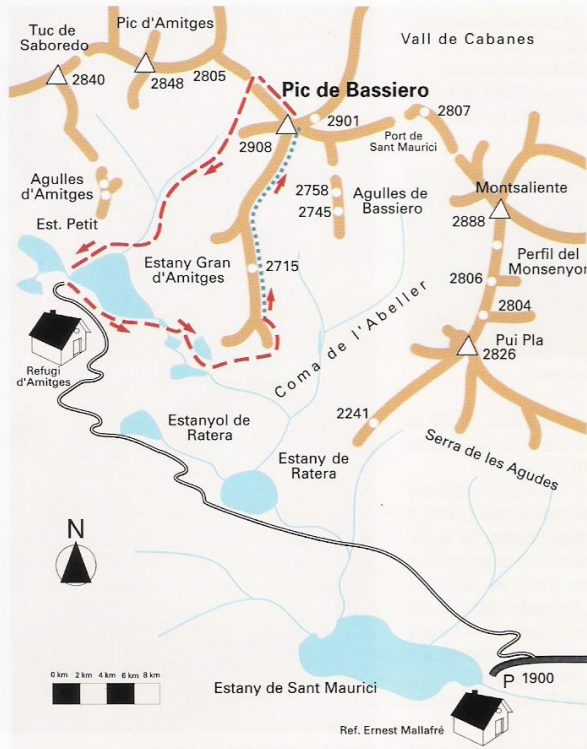
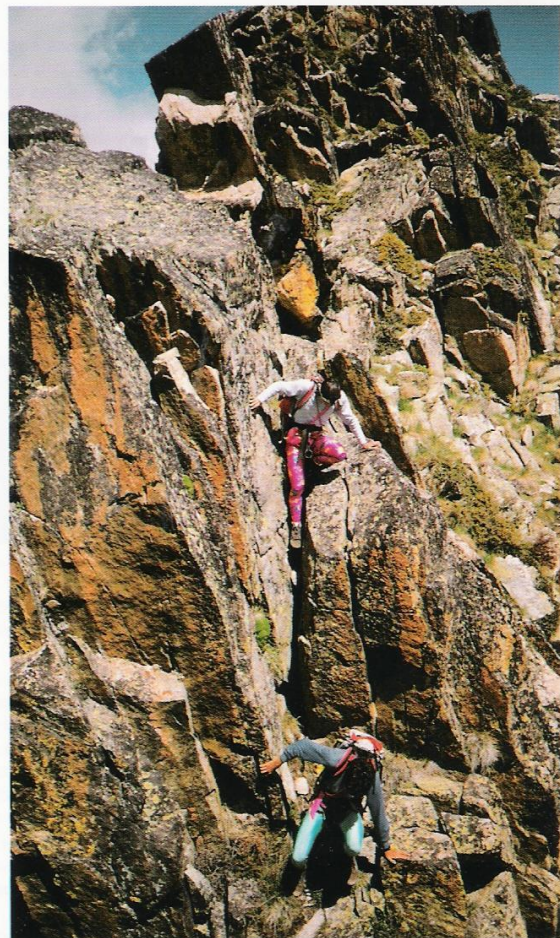
Cresta Peiraforca Rocacolom (Roc Colom)

Quan es repassa la toponímia de la zona propera a la cresta de Rocacolom, tens la sensació de llegir els noms d'un terreny maleït, una terra fosca que podria servir com a escenari de les novel·les del gran mestre Tolkien: coll de la Fam, el Mal País, gendarme del Gegant ...

Si som una mica observadors no ens ha d'estranyar que els antics pobladors de la regió tinguessin un cert recel cap a la petita comarca del roc Colom Envoltada de suaus muntanyes, riques en verdes pastures i impregnades de les in comptables olors de la ginesta i els rododendrons, apareix una vall fosca, ofegada pels pilars rocosos dels escarpats vessants de la muntanya i protegida per ermes extensions de tarteres.

Independentment d'aquestes possibles consideracions que deurien ballar pel cap dels pastors d'abans, el muntanyenc es complau en la sorpresa que rep en contemplar aquestes feréstegues muntanyes. A la cresta que uneix el Peiraforca i el Rocacolom no li falta res: de considerable longitud, aèria, amb diversitat de paranyis i, sobretot, amb

Desgrimant per uns grans blocs a la cresta Peiraforca-Rocacolom

A la cresta del Bassiero hi ha trams força aeris.

ràpels espectaculars. Tots aquests ingredients són la millor garantia de qualitat. Paraula de «crestarista»!

Punt de partida: Refugi de Campcardós, 1.960 m. A l'estiu acostuma a estar ocupat pel pastor; en aquest cas haurem d'acampar a prop de la cabana.

Accés: Des del poble de Porta. Passem pel pont que travessa per sota la via del tren, dirigit-nos cap a l'esquerra per una pista asfaltada que aviat acaba en una zona de pàrquing, on deixem el cotxe. Neix aquí una pista no transitable per a vehicles (carena 100 m) que ens porta en 1;30 h al refugi de Campcardós.

Punt d'inici de la cresta: Pic del Peiraforca, 2.647 m

Aproximació: Des de la cabana travessem les aiguës i pugem pel vessant sense camí, cap a la vall situada a l'est de la cresta. Una vegada sota un laberint d'esperons i canals que descendeixen del Peiraforca, pugem per la segona canal herbosa i ampla que ens duu a una aresta, ja molt a prop del cim, que guanyem per grades d'herba i pedra. Pic del Peiraforca, 2.647 m (F), (1,15 h).

Dificultat: La cresta que uneix el Peiraforca i el Rocacolom és la més difícil del Pirineu Oriental, i pot ser catalogada de D-. Les dificultats es concentren al gendarme del Gegant (IV° i IV°). També té més de 150 metres de ràpels.

Material aconsellable: corda de 9 mm i 50 m, tascons mitjans i petits, convencionalment friends.

Descripció de la cresta

Desgrimpem del cim en direcció sud. Trobem

i al seu extrem ens sorprèn un gran tall vertical, que salvem gràcies a dos ràpels, el primer completament volat (20 m i 20 m). Els ràpels ens conduïxen a un corredor de pedres inestables que remuntarem fins al peu de les verticals parets del gendarme del Gegant. Escallem un diedre (IV°) per sortir en diagonal cap a l'esquerra a la recerca d'una fissura visible. Ascendim per les plaques laterals també fissurades (IV°). Reunió burinada al final del llarg de corda de 40 m. Baixem per l'altre vessant de l'agulla mitjançant altres dos ràpels (20 m i 20 m) molt aeris, fins a l'àmplia collada de la Fam Aquí conclou el primer terç de la cresta, el més complicat.

Ara la cresta es presenta àeria i espectacular, però sense obstacles gaire importants (II° i II°). De sobte un altre tall de grans proporcions ens barra el camí. Dos ràpels de 20 i 25 m, el primer dels quals discorre per una canal de blocs incòmoda, ens situarà en una bretxa tancada després de baixar per una canal herbosa situada a l'esquerra.

Una vegada a la bretxa escallem el següent ressalt de l'aresta per una placa molt antipàtica de sorra abundant (III°). Després pugem per una xemeneia (III°). Aviat decreixen les dificultats i progressem ràpidament fins al peu de l'elegant esperó nord-est del Rocacolom

L'esperó comença per unes petites plaques (II°) fins a un petit mur vertical i fissurat (III°) que dona pas a una successió de plaques esglaona-

una petita torreta, que pugem per una fàcil xemeneia (II°) fins a una bretxa protegida per un mur vertical (20 m de placa, III°). Dalt del sentinella baixem amb un ràpel per l'altre costat (20 m). Trobem una torre apartada de l'aresta, d'escalada opcional (fissura de IV°), ja que es pot evitar per l'esquerra. El següent obstacle el formen unes plaques amb fissures horitzontals que utilitzarem per a progressar (III°) amb els peus en adherència. Seguim pels blocs fins a trobar-nos un bivac. Aviat hi ha un espectacular pas a cavall,

des. Trobem una xemeneia, més simple d'escalar del que sembla a primera vista (III°), que ens conduirà als darrers blocs de l'aèria aresta del cim del Rocacolom (de 4 a 6 h des del Peiraforca).

Descens: Pel vessant sud. Desgrimpada un xic complicada de relacionar des de dalt del cim ja que la via normal traça una enorme «Z». És aconsellable baixar mitjançant dos ràpels de 20 m cadascun.